

Notitie

afzender **Plaatsvervangend griffier**

aan de leden van de commissies:
- Immigratie & Asiel / JBZ-raad
- Veiligheid en Justitie

datum 23 maart 2018

betreft *Ambtelijke notitie over de belangrijkste ontwikkelingen tijdpad onderhandelingen Europees Openbaar Ministerie*

Aanvankelijke commissievoorstel - subsidiariteitsbezwaar Eerste en Tweede Kamer

Op 17 juli 2013 presenteerde de Europese Commissie het voorstel tot instelling van een Europees Openbaar Ministerie (EOM). Het EOM heeft de autoriteit om onder bepaalde omstandigheden onderzoek te doen en op vervolging over de te gaan als er een verdenking is van EU-fraude of andere criminele praktijken die de financiële belangen van de Unie kunnen schaden. Op 17 oktober 2013 stuurde de Eerste Kamer een [brief](#) aan de Europese Commissie met subsidiariteitsbezwaren tegen het voorstel, waarna veelvuldig door de commissies I&A/JBZ en J&V schriftelijk en mondeling overleg is gevoerd met de regering. Met name de Tweede Kamer gaf de minister amper ruimte tot onderhandelen.

Onderhandelingsresultaat ter instemming voorgelegd

Na ruim drie jaar onderhandelen, waarbij het oorspronkelijke voorstel drastisch was gewijzigd, verzocht de minister van Veiligheid en Justitie de Eerste Kamer om een uitspraak te doen over het eindresultaat dat in de JBZ-raad van december 2016 zou worden behandeld. "Alles afwegende" was de regering voorstander van oprichting van een EOM, de Tweede Kamer sprak zich uit tegen oprichting van een EOM. In een [debat](#) in de Eerste Kamer met de minister op 6 december 2016 bleek dat deze Kamer verdeeld was over de Nederlandse deelname aan het EOM. Tot een stemming over twee tegengesteld luidende moties ([voor](#) dan wel [tegen](#) het EOM) kwam het echter niet, nadat in het debat bleek dat andere lidstaten besluitvorming zouden gaan blokkeren. Een Kameruitspraak werd op dat moment niet opportuun geacht.

Versterkte samenwerking

Bij gebrek aan de vereiste unanimiteit in de Raad [besloot](#) een groep van 17 lidstaten in het voorjaar van 2017 voor een procedure voor versterkte samenwerking voor de oprichting van een EOM. Op verzoek van een aantal fracties in de commissies I&A/JBZ en J&V nam de regering actief deel aan deze onderhandelingen om zo de Nederlandse belangen te vertegenwoordigen, ongeacht of Nederland nu zou deelnemen aan het EOM (vroeger of later) of zou gaan samenwerken met het EOM.

datum 23 maart 2018

blad 2

Kabinetsformatie

Op 2 juni 2017 ontving de Kamer het [eindresultaat](#) van de onderhandelingen over de versterkte samenwerking. Daarbij verzocht de regering de Eerste Kamer wederom om hierover een standpunt in te nemen. De Eerste Kamer wenste pas een oordeel uit te spreken over het eindresultaat nadat de nieuwe regering zou zijn aangetreden en overleg met de nieuwe minister voor Veiligheid en Justitie zou hebben plaatsgevonden.

Oprichting EOM door 20 lidstaten

In de tussentijd werd het EOM opgericht door 20 lidstaten en werd besloten tot vestiging in Luxemburg. De datum waarop het Europees Openbaar Ministerie van start kan gaan wordt vastgesteld door de Europese Commissie op basis van een voorstel van de Europese Officier van Justitie. De verwachting is dat het EOM op 1 november 2020 operationeel is.

Regeerakkoord - toetreding NL tot EOM

De huidige regering heeft in het regeerakkoord aangegeven in de komende kabinetsperiode een besluit te nemen over het moment waarop Nederland zal toetreden tot het EOM. Per [brief](#) van 23 februari 2018 van de minister van J&V wordt dit voornemen bevestigd en wordt de Kamer verzocht op korte termijn haar oordeel te bepalen en haar standpunt bekend te maken. Gelet op een [toezegging](#) van 6 december 2018 zal de minister, alvorens verdere stappen te zetten, het oordeel van de Eerste Kamer afwachten. Op 3 april 2018 zal de Eerste Kamer een plenair debat voeren met de minister van Justitie en Veiligheid (J&V) over het voornemen van de Nederlandse regering om deel te nemen aan het Europees Openbaar Ministerie (EOM). Tijdens dit debat kunnen de fracties in de Eerste Kamer hun standpunt hierover kenbaar maken.

Optuiging EOM wordt nu ter hand genomen

Het Bulgaarse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie organiseren op 26 en 27 maart 2018 een [conferentie](#) over de totstandkoming van het EOM. Tijdens de conferentie zal gediscussieerd worden over de verkiezing en benoeming van de Europese Officier van Justitie en afgevaardigde Europese Officieren van Justitie, de consequenties van het opzetten van het EOM (waaronder de Rules of Procedure, veranderingen in nationale juridische systemen en samenwerking met nationale autoriteiten), de ontwikkeling van een systeem voor het beheer van rechtszaken, de samenwerking met andere EU-agentschappen, niet-deelnemende lidstaten en derde landen en training van de staf van het EOM.